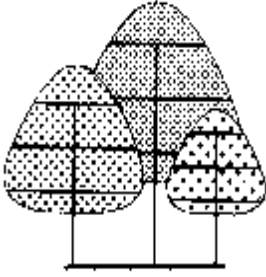

Pestprotocol

voor het primair onderwijs

BS de Lindegaard

**Versie 10
Aug 2017**

Pestprotocol van Basisschool de Lindegaerd

Inleiding

In onze schoolgids staat onder het kopje visie en missie van de school onder andere het volgende:

“ Onze kinderen zijn de wereldburgers van morgen. We vinden het belangrijk dat ze een positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij van morgen. Het is van groot belang dat de kinderen zich ontwikkelen tot sociaal-emotioneel evenwichtige mensen. Daar moet onze school een bijdrage aan leveren.

Kinderen moeten een veilige omgeving hebben, om zich sociaal en emotioneel te kunnen ontwikkelen. Op onze school werken we met de methode PAD, die ons helpt om op een systematische manier kinderen sociaal-emotioneel te kunnen ondersteunen. En in het leven van alle dag afspraken maken hoe we met elkaar omgaan: goede omgangsvormen leren gebruiken, leren samenwerken, van en met elkaar leren, elkaar leren waarderen/verdragen.”

Hieruit kan al worden afgeleid dat wij de opzet hebben om niet het pestgedrag van kinderen proberen te genezen, maar het te voorkomen. We hanteren op school duidelijke gedragsregels. Structuur bieden werkt preventief.

Maar zoals in elke school komt pesten ook bij ons (steeds minder) voor. En vandaar ook dit protocol.

In het volgende stuk wordt eerst het kader beschreven hoe wij een goed schoolklimaat willen bereiken, waarin kinderen goed met zichzelf en anderen kunnen omgaan. Vervolgens wordt beschreven wat wij onder pesten verstaan. Dan volgt een beschrijving hoe we pestgedrag op het spoor komen. Afsluitend met de procedure die dan gevolgd wordt en aanwijzingen aan kinderen, leerkrachten en ouders wat we kunnen doen om het gedrag te verbeteren.

Hoofdstuk 1: Preventieve maatregelen in het kader van de sociaal-emotionele veiligheid.

Inleiding: Activiteiten op schoolniveau in het kader van de sociaal-emotionele opvoeding op BS de Lindegaerd

BS de Lindegaerd heeft als missie:
Lees, beleef en groei!

De volgende preventieve activiteiten worden uitgevoerd om die veiligheid te kunnen bieden. We kunnen de maatregelen indelen in het voorkomen, signaleren, het denken over oplossingen en het uitvoeren daarvan:

1.1. Het voorkomen en signaleren van gedragsproblemen:

- We hebben ongeveer 100 kinderen. De leraren kennen ieder kind en veel ouders. De sociale controle is daardoor groter dan op een grote school.
- In de school heerst rust, zowel in de morgen, als de kinderen veel instructie en de eerste verwerking krijgen aangeboden, als in de middag. Dan vindt de verwerking veelal in groepjes plaats.
- De regels zijn schoolbreed bekend bij de kinderen. Alle leerkrachten zijn consequent in hun handelen. Kinderen weten wat er van hen verwacht wordt en wat zij kunnen verwachten. Straffen en belonen wordt strikt uitgevoerd.
- In de pauze spelen alle kinderen van groep 1 t/m 8 tegelijk op het plein. Zo leren grote kinderen om voor de kleine kinderen te zorgen. Twee kanjers, kinderen uit groep 7/8 delen het speelgoed uit. Naderhand helpen ze bij het oplossen van kleine problemen van kinderen. Twee leerkrachten hebben pleinwacht.
- Alle leerkrachten geven een les sociaal emotionele ontwikkeling op maandag tussen half 12 en 12 uur.
- Schoolbreed wordt er één keer per dag een emotierondje gemaakt met behulp van emotiekaartjes. Kinderen kiezen het kaartje dat hun gevoel weergeeft. De leraar laat ze kort vertellen hoe ze zich voelen.
- Tweemaal per jaar (oktober en mei) wordt Viseon 2.0 en KiVa afgenomen. De signalering wordt gebruikt om te analyseren op groeps- en op kindniveau.

1.2 Het denken over oplossingen en uitvoeren daarvan

- Leraar en IB-er bespreekt kinderen die opvallen en bepaalt welk kind een bepaalde benadering moet krijgen.
  - Twee maal per jaar worden kinderen in Intervisiebijeenkomsten in een teamvergadering besproken
- Op groepsniveau wordt bekeken welk cluster gedragingen opvallen. We kiezen vervolgens waar de school schoolbreed aan gaat werken.
- Drie keer per jaar is er een ZAT bespreking waarin schoolarts en maatschappelijk werkster en IB-er zitting hebben.
- Het pestprotocol wordt gevolgd in die ernstige gevallen waarin pester en gepeste bekend zijn.
- Op groepsniveau worden specifieke maatregelen genomen als de groeps sfeer niet goed is.
- Simone en Jordy zijn de kindervertrouwenspersonen. Zij zijn bekend bij de kinderen. Wanneer kinderen problemen hebben, mogen zij dit uiten bij een van de twee medewerkers. Het betreft problemen die ingewikkelder of meer aandacht nodig hebben. Bij kleinere problemen gaan de kinderen naar de eigen leerkracht. De kindervertrouwenpersoon luistert naar het probleem en verkent met het kind mogelijke oplossingen. De

kindervertrouwenspersoon zal afhankelijk van de problematiek bekijken welke aanpak/hulp nodig is. Hij/zij blijft hierover in contact met het kind.

2. De PAD methode

2.1. De bijdrage die PAD levert aan het schoolklimaat.

Wij hebben voor de methode PAD gekozen omdat deze methode gericht is op allerlei deelterreinen van de sociaal emotionele ontwikkeling, zoals sociale vaardigheden, sociale weerbaarheid of fysieke weerbaarheid. PAD is een afkorting van Programma Alternatieve Denkstrategieën. Populair gezegd: Proberen Anders te Denken. Het is een klassikaal leerplan waarmee we op systematische en planmatige wijze kunnen werken aan sociaal emotionele vorming van kinderen.

2.2. Hoe werkt het PAD-leerplan

PAD is een van oorsprong Amerikaans preventieprogramma dat sinds 1987 in Nederland wordt gebruikt op scholen voor basisonderwijs en speciaal onderwijs. Scholen kunnen met behulp van een uitgebreide lessenserie en tal van extra hulpmiddelen op een professionele wijze werken aan de sociale competentie van hun leerlingen.

De aanpak richt zich vooral op de preventie van problemen. Het kerndoel van het PAD-leerplan is het zelfstandig leren oplossen van sociale problemen. De klassikale lessen, die een opbouw kennen, richten zich op vier aspecten van de sociale competentie:

- a. zelfbeeld (hoe waardeer en zie ik mijzelf?)
- b. zelfcontrole (hoe stem ik mijn gedrag op mijn emotie af?)
- c. emoties (hoe ga ik met de emoties van mijzelf en de ander om?)
- d. probleemoplossen (hoe kan ik op een goede manier een probleem oplossen)

a. Het versterken van het zelfbeeld

Dit start in de onderbouw; daarna loopt het als een rode draad door de hele basisschool. In de PAD visie is elk kind uniek en heeft ieder zijn eigen aardigheden. Dit past heel mooi in onze visie op het kind. Door middel van het systeem 'PAD-kind-van-de-dag/week' komt elk kind uit de groep een keer aan de beurt om gedurende een dag in het middelpunt van positieve belangstelling te staan. Hij of zij is die dag/week het hulpje van de leerkracht en mag allerlei leuke karweitjes doen of bijvoorbeeld een spel voor tijdens de gymles uitkiezen. De leerkracht en de klasgenoten zijn die dag/week heel alert op de positieve kwaliteiten van het "pad-kind" en vertalen dit in complimenten. Ook wordt het kind gestimuleerd om zichzelf te complimenteren. Het geven en ontvangen van complimenten krijgt om die reden nadrukkelijk aandacht binnen de lessen. De dag/week wordt meestal afgesloten met een "complimentenrondje", waarbij een aantal complimenten op een PAD-diploma (groep 1 t/m 4) wordt beschreven. Om de ouders bij het leerplan te betrekken, gaat het diploma ook mee naar huis. De ouders lezen met het kind de lijst en zetten er zelf een extra compliment bij. Op de Lindegaerd werken we sinds 2007/2008 met PAD. We zijn enthousiast over de manier van werken en merken dat de kinderen en veel ouders dat ook zijn.

b. Vergroten van de zelfcontrole

Dit start in de onderbouw; daarna loopt het als een rode draad door de hele basisschool. Sommige leerlingen komen voortdurend in de problemen door hun impulsieve gedrag.

Achteraf bedenken dat ze eigenlijk iets niet had moeten doen. Met behulp van een verhaal over een schildpad die door deze impulsieve manier van handelen regelmatig in de problemen komt, wordt de leerlingen duidelijk gemaakt dat het handiger is om in probleemsituaties een "nadenkmoment" in te zetten.

Met kinderen wordt besproken hoe je net als de schildpad een manier kunt vinden om met die heftige emoties om te gaan. Als ze een naar gevoel bij zichzelf gewaar worden, kunnen ze, in navolging van de schildpad, zich even in hun schild terugtrekken. Dit gebeurt op de PAD-plek. Op deze plaats wordt het kind door andere kinderen met rust gelaten. Stop, word rustig, wat is er aan de hand? Op deze plaats kunnen kinderen nadenken over de (beste) oplossing van het probleem. En het kind probeert de oplossing uit.

c. Onderkennen van gevoelens

Emoties hebben we allemaal, maar vooral in de bovenbouw moeten de kinderen leren hoe ze ermee om moeten gaan. In PAD ligt veel nadruk op de inschatting van je eigen emoties en die van een ander.

Kinderen leren dat je de emoties van anderen kunt aflezen aan het gezicht/ de lichaamstaal en dat het belangrijke signalen zijn. Die informatie moet je niet negeren, want het helpt je om grip te krijgen op de situatie. Tevens leren kinderen dat gedrag en emotie bij elkaar horen, maar wel twee verschillende dingen zijn. Je boos voelen is in orde, maar erop los slaan niet! De manier waarop je dit uit (boos zijn), moet je goed overdenken.

Bij PAD horen speciale emotiekaartjes: kaartjes met daarop een tekening van een kind dat een emotie uitbeeldt. Iedereen heeft een serie van deze kaartjes in zijn bezit. Gele kaartjes staan voor fijne gevoelens, zoals blij of trots; blauwe kaartjes staan voor nare gevoelens, zoals verdrietig of iets niet leuk vinden. Het is de bedoeling dat de leerlingen (en de leerkracht!) bijvoorbeeld na de ochtendpauze nadenken over hun gevoelens en gedachten en het bijpassende emotiekaartje in een bakje op de tafel plaatsen. Vervolgens wordt er aan de hand van deze kaartjes een kringgesprek gevoerd. Deze werkwijze biedt ook kinderen met bijvoorbeeld een vertraagde taalontwikkeling een prima alternatief om gevoelens te uiten. Kinderen met moeilijk gedrag ervaren dat het prettiger is om positieve aandacht voor gevoelens te krijgen, dan negatieve aandacht voor ongewenst gedrag (dat vaak voortvloeit uit het niet kunnen uiten van gevoelens). Desgewenst kunnen kinderen echter ook kiezen voor een kaartje privé. Ze geven daarmee aan op dat moment niet over hun emotie te willen praten.

d. Probleem oplossen

Probleem oplossen komt in alle groepen aan de orde; nadruk ligt in de bovenbouw. Het zal voor de leerlingen steeds duidelijker worden dat zij meer en meer verantwoordelijk worden voor de keuzen die zij maken. Stel dat je niet mee mag doen met een spel. Is dan de oplossing huilend weglopen, woedend worden of probeer je bijvoorbeeld te onderhandelen? In dit deel van het leerplan wordt uitgebreid ingegaan op de gedragsalternatieven bij een probleem en op de mogelijke gevolgen van je keuze. Ook het pedagogisch klimaat op de Lindegaard is aanzienlijk verbeterd. Leerkrachten en leerlingen gaan prettiger en duidelijker met elkaar om.

Afhankelijk van de leeftijd en intelligentie van het kind kan het probleem oplossen op drie niveaus aangepakt worden. Tijdens het proces van het probleem oplossen zal het voor de leerlingen steeds duidelijker worden dat zij meer en meer verantwoordelijk zijn/ worden voor hun eigen gedrag.

Dit komt bijvoorbeeld duidelijk naar voren bij een vraag als: Wat kan ik doen? (niveau 2 – stap C). Leerlingen hebben grofweg de keuze uit drie gedragsalternatieven:

- Passief gedrag: weglopen, niets doen, huilen etc.
- Agressief gedrag: vechten, schelden, spugen etc.
- Actief gedrag: hulp vragen, zeggen dat iets je niet zint, overleggen, enz.

Door uitgebreid in te gaan op mogelijke gevolgen van gedragsalternatieven willen we leerlingen stimuleren om voor elke sociale context een passende (en dus effectieve) eigen keuze te maken.

Gesprekken met individuele leerlingen en met de groep kenmerken zich door de voortdurende nadruk op het zelf leren nadenken over en afwegen van mogelijke oplossingen voor de eigen problemen.

2.3. Ouders en het PAD-leerplan

Hoewel het PAD leerplan een schoolprogramma is, is de betrokkenheid van de ouders een belangrijk gegeven. Ouders worden op de informatieavond geïnformeerd.

2.4. Effecten

Al meer dan tien jaar wordt er in binnen- en buitenland onderzoek gedaan naar de effecten van PAD. Het meest recente (promotie)onderzoek in Nederland is van Kees van Overveld en Jos Louwe (juni 2009). De volgende zinnen zijn overgenomen van het "Onderwijsweb" Zie ook bijlage 2

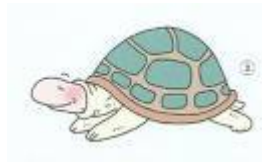
"Uit het promotieonderzoek blijkt dat het PAD-leerplan in het gewone basisonderwijs en in het speciale basisonderwijs effectief is. Leraren rapporteerden aan het eind van het eerste onderzoeksjaar al minder agressieve gedragingen. En na twee jaar waren de resultaten nóg positiever. Dat dit niet uitsluitend te danken was aan de positieve verwachtingen die leraren over hun eigen werk hebben, bleek uit enkele psychologische tests: jongens die met het PAD-leerplan minder agressief werden, hadden ook minder agressieve gedachten dan voorheen."

2.5. Tot slot

De invoering van het PAD programma was een beslissing van het hele team. Het werken met PAD stelt nl. hoge eisen aan de vaardigheden en attitude van leerkrachten. Zo wordt bijvoorbeeld van leerkrachten verwacht dat zij model staan voor de principes van dit leerplan. Dit betekent bijvoorbeeld dat ook de leerkrachten vertellen hoe zij zich voelen, dat zij ook complimenten geven aan dat lastige of stille kind of dat ook zij even tot tien tellen als

een leerling voor de zoveelste keer over de schreef gaat. Het is om die reden dat we voorafgaand aan de invoering een teamgerichte cursus gevolgd hebben. Tijdens de cursus vond de overdracht van de theorie plaats, was er gelegenheid om de eigen pedagogische stijl met elkaar te bespreken en onderling af te stemmen. Tijdens het invoeringstraject is het van groot belang dat er voortdurende reflectie op de voortgang plaats vindt. Een goed functionerend systeem van interne en/of externe begeleiding is daarbij noodzakelijk. Daarom staat geregeld op de agenda van de teamvergadering de sociaal emotionele ontwikkeling.

U merkt dat de invoering van het PAD-leerplan verder gaat dan wat lesjes geven over gevoelens of problemen. Het betekent meer, veel meer. Uiteindelijk mondt het geven van de lessen uit in een manier van omgaan met elkaar. Een manier van met elkaar omgaan op basis van respect voor ieders gedachte en gevoelens.

3. Pesten en plagen

Veel kinderen op de basisschool worden wel eens geplaagd. Plagen leert je voor je zelf opkomen. Je wordt er sterker van. Bij plagen is er ook meestal sprake van "gelijkwaardige" kinderen.

Kinderen die gepest worden wordt systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld aangedaan. Deze kinderen hebben vaak moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover het pestende kind en voelen zich vaak eenzaam.

De kinderen die pesten daarentegen, zijn vaak de sterkste uit de groep. Ze kunnen op verschillende manieren pesten:

- met woorden;
- lichamelijk;
- door achtervolging;
- door uitsluiting;
- door stelen of vernietigen van spullen;
- door afpersing;
- via mobiel, e-mail, internet.

Ze zijn soms agressief en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal vertonen ze dit gedrag ook naar volwassenen. Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een ander manier te uiten.

Naast kinderen die gepest worden en kinderen die pesten zijn er ook kinderen die geen actieve rol in het pesten hebben, maar die wel bepalend zijn voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de zwijgende instemming van de toeschouwers.

3.1 KiVa

KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Het is ook een afkorting voor de Finse zin: Leuke school zonder pesten. KiVa gelooft in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces. De pester heeft een belangrijke rol, maar alleen komt hij nergens. Er zijn naast de pesters en slachtoffers, ook meelopers, aanmoedigers, verdedigers en buitenstaanders. Pesten los je daarom op in de groep. Er worden geen leerlingen uit de groep gelicht, omdat er vanuit wordt gegaan dat iedereen in de groep een bepaalde rol heeft. KiVa geeft leerkrachten en onderwijs ondersteunend personeel kennis en vaardigheden om positieve groepsvorming te stimuleren. De sleutel voor het aanpakken van pesten ligt vaak bij omstanders die er niet direct bij betrokken zijn. KiVa gaat daarbij vooral uit van het voorkomen van pesten (preventie). Het preventieve gedeelte van KiVa bestaat uit onder meer tien thema's met diverse lessen, een computerspel voor leerlingen, training voor leerkrachten en monitoring van de leerlingen.

3.2 Hoe komen wij erachter of er sprake is van een pestprobleem?

- a. De emotiekaartjes, die elke dag worden opgezet door de kinderen, geven de leerkracht inzicht in hoe een kind zich voelt. Als een kind heel vaak "privé" gecombineerd met een blauw kaartje op de bank zet, zal de leerkracht in een gesprek met het kind alleen, doorvragen of zij/hij met een probleem kan helpen.
- b. De observatie van de leerkracht van de spelende kinderen. Een speelplein dat uitdaagt tot spelen voorkomt ook pestgedrag. Kinderen kunnen leukere dingen doen.
- c. Twee keer per jaar wordt het signaleringsinstrument Viseon en KiVa afgenomen. Viseon geeft een beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

WISEON bestaat uit twee digitale vragenlijsten: een voor de leraar en een voor leerlingen vanaf eind groep 5. Vanaf 2015-2016 is er ook leerkrachtlijst voor de kleuters.

Zoals gebruikelijk binnen het Leerlingvolgsysteem kent Viseon de fasen signaleren, analyseren en handelen. Het signaleren gebeurt door het invullen van een vragenlijst. De resultaten daarvan worden weergegeven in niveaus A tot en met E, waarbij D en E respectievelijk aandacht- en risicogebied zijn. Valt de score van een leerling in deze gebieden, dan wordt deze in de rapportage nader toegelicht. Voor de handelingsfase verwijzen wij u naar de website sociaal-emotioneel. Deze wordt door de SLO onderhouden en bevat informatie over het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen en over het omgaan met sociaal-emotionele problemen.

- d. Leerkrachten nemen de aanwijzingen van ouders serieus. Een kind dat gepest wordt, zal dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een kind dat gepest wordt, is niet populair en het kind voelt dat als een tekortkoming naar de ouders toe. Soms kan het ook zo zijn dat een kind niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt. Ouders die naar school gaan bijvoorbeeld. Het is daarom belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd. Opvallende signalen zijn bijvoorbeeld dat het kind:
- niet meer naar school wil;
  - niets meer over school vertelt;
  - nooit andere kinderen mee naar huis neemt en nooit bij anderen wordt gevraagd;
  - op school slechtere resultaten haalt dan vroeger;
  - vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt;
  - vaak hoofdpijn of buikpijn heeft;
  - blauwe plekken heeft op ongewone plaatsen;
  - niet wil gaan slapen, veel wakker wordt of nachtmerries heeft;
  - de verjaardag niet wil vieren;
  - niet alleen een boodschap durft te doen;
  - niet meer naar de speeltuin of andere club wil gaan;
  - bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil;
  - thuis prikkelbaar, boos of verdrietig is.
- e. Naast onze eigen waarneming en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere kinderen in de groep. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag.

3.2 Hoe pakken we pestproblemen aan?

Als er een geval van pesten is en het gaat niet om een ruzie of om plagen, dan wordt geprobeerd om het pesten in de groep bespreekbaar te maken en in de groep een oplossing te zoeken. Als dit niet mogelijk is, dan wordt een steungroep samengesteld. De steungroep is er voor de leerling die gepest wordt of niet goed in de groep ligt. Aan die steungroep nemen zowel pesters als vrienden en neutrale klasgenoten (buitenstaanders) van het slachtoffer deel. De pester moet in de steungroep worden opgenomen. Aan de steungroep wordt uitgelegd dat een bepaalde leerling op school zich niet fijn voelt. De steungroep wordt gevraagd om de komende week iets concreets voor de betreffende leerling te doen, bijvoorbeeld helpen bij het maken van rekensommen of samen fietsen van en naar school. Na ongeveer één week wordt er met de gepeste leerling geëvalueerd of de situatie is verbeterd. De uitkomst van dit gesprek vormt de input voor de evaluatie met de steungroep.

In de steungroep ligt de nadruk op vooruit kijken en niet op terug kijken. Van alle leerlingen wordt een concrete positieve bijdrage gevraagd.

Wanneer blijkt dat bovenstaande onvoldoende helpt:

CONSEQUENTIES

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

FASE 1:

- Een gesprek met ouders om hen te informeren;
- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

De intern begeleider wordt geïnformeerd.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in eduscope en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Het gesprek wordt gevoerd door de leerkracht en de intern begeleider.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Actie wordt uitgevoerd door de intern begeleider.

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Actie wordt uitgevoerd door de intern begeleider i.o.m. directie.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Actie wordt uitgevoerd door de directie.

3.3 Begeleiding van de pester: (tussen leerkracht en pester)

Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).

Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste

Excuses laten aanbieden.

In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.

Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' (padden) of een andere manier van gedrag aanleren.

3.4 Contact tussen ouders van de pester en school:

Elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

Een problematische thuissituatie.

Voortdurend gevoel van buitengesloten voelen

Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.

Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

3.5 Begeleiding van de gepeste leerling:

Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.

Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten.

Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.

De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.

Zoeken (eventueel d.m.v. een sociale vaardigheidstraining) en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.

Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.

Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

Sterke kanten van de leerling benadrukken.

Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/ beter opstelt.

Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

De zwijgende middengroep:

- In woord en daad naar de groep toe laten weten dat pesten niet getolereerd wordt. Stelling tegen normoverschrijding.
- Voorbeeldgedrag is van belang.
- Onderwerp met regelmaat aan de orde stellen.
- Omgangsregels (schoolregels) strikt handhaven.

3.6 Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind, geloof en steun uw kind, schets oplossingen in de vorm van samen met de leerkracht spreken.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Het gepeste kind niet overdreven beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met ander kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Ga met uw kind praten met vragen als 'hoe zou jij het vinden als.....'
- Ga praten over waarom uw kind meeloopt bij het pesten.
- Vraag aan uw kind wat het gaat doen de eerstvolgende keer als er gepest wordt.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Maak een duidelijke slotafpraak.

4. Gouden regels voor veilig internetgebruik.

De regels van de leerlingen worden met de kinderen besproken en worden in de klas, vanaf groep 5, opgehangen. De computers staan op een zichtbare plek in de groep, of op de gang.

Leerlingen:

- Zoek op internet alleen naar onderwerpen die met school te maken hebben.
- Ga voorzichtig om met persoonlijke informatie.
- Als om je naam gevraagd wordt, vraag dan eerst toestemming van de leerkracht.
- Geloof niet alles wat je op internet ziet of leest.
- Kom je echt per ongeluk op ongewenste sites (bloot, seks, geweld of grof taalgebruik) meld dat bij de leerkracht.

Leerkrachten:

- Internet gebruik moet ingekaderd zijn in een didactisch verantwoorde opdracht of project.
- Moedig de kinderen aan het aan u te vertellen als zij op het internet iets vinden dat suggestief, obscene of bedreigend is, of waardoor zij zich anderszins ongemakkelijk voelen.
- Er wordt zoveel mogelijk van kindvriendelijke zoekmachines gebruik gemaakt.
- Houd zicht op de activiteiten van de kinderen.
- De leerkracht noteert het webadres als een leerling een ongewenste site meldt en geeft dit door aan de ICT leerkracht. Deze site wordt geblokkeerd en verwijderd uit het geheugen.
- Regelmatig zal, met de leerlingen, aandacht worden besteed aan dit protocol.

Tot slot: Leerkrachten en medezeggenschapsraad van BS de Lindegaerd onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

De schoolregels

Vanaf 8.20u is er toezicht op de speelplaats door de leerkrachten. 's Morgens wordt er geen materiaal uit het berghok gehaald, ook geen ballen uit de klas.

's Middags is er vanaf 12.50u. toezicht. De leerkrachten, die het overblijven in de klas gedaan hebben, komen dan niet naar buiten.

De kleuters blijven 's morgens buiten wachten totdat de leerkrachten, die toezicht houden, naar de speelplaats komen. Om 8.20u. gaan de kleuters en hun ouders naar binnen. Bij de eerste bel nemen de ouders afscheid en verlaten de school.

's Middags blijven de kleuters buiten en gaan als de bel gaat rustig samen naar binnen.

Er wordt van de leerlingen verwacht dat zij om 8.25u. aanwezig zijn op de speelplaats.

Als de bel gaat, gaan de leerlingen per klas elkaar staan en lopen rustig naar binnen, ze hangen hun jas op en zetten hun tas eronder.

In de pauze, voor en na schooltijd gaan de leerlingen naar het toilet. Dit wordt keurig netjes achtergelaten, ook worden de handen gewassen.

Om 10.05u. gaat de pauzebel en kunnen de leerlingen in de klas eten en drinken. Zij blijven tijdens dit eten en drinken op hun plaats zitten. Afval gaat retour mee naar huis.

De leerlingen brengen drinken mee in een meerdere malen te gebruiken beker of flesje. Als om 10.15u. de bel gaat, wordt de tas op de gang neergezet en gaan de leerlingen naar het toilet en naar buiten.

De Kanjers van groep 7 (2 leerlingen) en van groep 8 (2 leerlingen) maken om 10.10u. het berghok open en controleren de inhoud.

De leerlingen wachten bij het berghok op hun beurt en vragen aan de Kanjers om het materiaal voor het spel van hun keuze.

De leerlingen spelen en de Kanjers helpen en begeleiden bij het spel.

Op de 3 zwerfkeien en de bankjes mogen de leerlingen alleen maar zitten.

De leerlingen lopen niet door de spelletjes of sportgebieden heen. De Kanjers letten daar op. Tussentijds mag van spel gewisseld worden. Ook kunnen de Kanjers wisselen van uitdelen en rondgaan.

De leerlingen gaan naar de PAD plek, herkenbaar aan het bankje met de groen/ gele schildpad, als zij willen nadenken over de aanpak van hun probleem.

In de pauze zijn er altijd 2 leerkrachten op de speelplaats die eindverantwoordelijk zijn. Als een leerling buitensporig gedrag vertoont, stuurt de leerkracht hem naar het stopbord om na te denken.

Als de bal buiten het hek terecht komt, wordt aan de leerkracht gevraagd om hem op te mogen halen.

Als de bel gaat worden de materialen weer bij het berghok ingeleverd. De Kanjers controleren de materialen. Is er iets kapot of niet meer compleet dan wordt dit bij meester Jordy of juf Tiny gemeld. Ook kijken de Kanjers of de speelplaats netjes is achtergelaten.

Worden er materialen moedwillig vernield dan moet er een boete van 5 euro betaald worden.

Na het inleveren van de materialen gaan de leerlingen rustig bij elkaar staan en gaan dan naar binnen.

Bij het overblijven zijn 2 leerlingen van groep 7 of van groep 8 de Kanjers, het verloop is hetzelfde als bij het speelkwartier. De leerkracht wijst de Kanjers iedere dag aan. Om 12.50u. gaat de bel en worden de materialen opgeruimd. Dan mogen de kinderen die niet zijn overgebleven ook op het plein komen.

In de gang van de school wordt rustig gelopen, de klapdeur wordt voor een vlotte doorstroming bij het binnenkomen opengehouden.

Wat betreft de verjaardagen wordt er in groep 1 en 2 om 11.30u of om 14.30u gezongen en de verjaardag gevierd.
In groep 3 t/m 8 is dat om 11.45u. en om 14.45u.

De traktaties gaan allemaal mee naar huis, ook die traktatie die opgegeten kan worden. Dit laatste i.v.m. de steeds meer toenemende allergieën.

IJsjes kunnen om 15.00u. uitgedeeld worden.

Bij het naar huis gaan, wordt de luizencape en evt. gymtas netjes op de kapstok achtergelaten. Zo ziet de gang er netjes opgeruimd uit.

De baasjes en hun honden wachten buiten de poort.

In school en op de speelplaats wordt door niemand gerookt. Ook wordt er geen kauwgom gekauwd.

De mobiele telefoons van de leerlingen blijven thuis, alleen bij hoge uitzondering wordt een mobieltje toegestaan in overleg met de ouders en de leerkracht. Het mobieltje wordt dan in de la van het bureau van de leerkracht bewaard.

Het is verboden om op het hek te klimmen, zowel aan de binnenkant als aan de buitenkant van de speelplaats.

Op het schoolplein lopen we met de fiets aan de hand naar het fietsenhok toe. Kinderen die Tussen de Bruggen, op de Ambyerweg en in Weert wonen, mogen met de fiets naar school komen. Individuele afspraken kunnen met ouders worden gemaakt.

Het spreekt vanzelf dat de leerlingen in gepaste kleding op school komen. Dat wil zeggen geen blote bloesjes, topjes, ultra korte rokjes of jurkjes. Petten blijven op de kapstok in de gang.

Aanvulling Pestprotocol: Cyberpesten.

Digitaal- of cyberpesten pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Het is het pesten via de digitale (virtuele wereld) media.

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten: anonieme en/of vervelende berichten versturen via WhatsApp of SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen. Er kan zelfs sprake zijn van "stalkingactiviteiten", waarbij een of meer dader(s) doelbewust een slachtoffer lastig blijft(ven) vallen.

Schrikbarend is te weten dat 20% van de leerlingen te maken heeft met cyberpesten. Niet al deze vormen zul je vinden op de basisschool maar toch is het van belang te weten waarin cyberpesten kan ontaarden.

Er zijn een paar grote verschillen tussen gewoon (klassiek) pesten en cyberpesten.

- Het belangrijkste verschil is de anonimiteit. Dit maakt het erg bedreigend, omdat de leerling niet weet wie hem/haar pest.
- Ook het feit dat het kind bijna niet aan zijn kwelgeest kan ontsnappen, is een belangrijk verschil. Als de leerling op school wordt gepest, kan hij/zij naar huis. Bij cyberpesten wordt de leerling tot in zijn/haar eigen slaapkamer gevolgd. Ook daar voelt het kind zich niet meer veilig.
- De boodschap blijft ook veel langer hangen voor andere leerlingen van school, en is ook vaak niet terug te draaien: deze staat immers op internet. Het slachtoffer wordt er soms jaren later nog mee geconfronteerd.
- De impact van cyberpesten is vaak dan ook veel groter dan gewoon pesten, omdat er veel meer toeschouwers zijn door het medium internet.
- Cyberpesten gebeurt vaak buiten de school, maar het vervolg vindt vaak plaats op school: met echte ruzies en scheld- of vechtpartijen. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. En het pesten heeft effect op het schoolklimaat.
- Daarnaast ziet de pester vaak zelf niet wat de gevolgen zijn van zijn of haar daden.

Deze verschillen maken cyberpesten vaak nog ingrijpender dan gewoon pesten. Daarom is een aanvulling op het huidige pestprotocol van de "Lindegaard" van groot belang.

PREVENTIEVE MAATREGELEN:

Wanneer de leerkracht merkt dat er door kinderen van zijn/haar klas gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's, of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én de risico's hiervan. Informatie hierover is te vinden op diverse websites, welke verderop in het protocol genoemd worden.

CURATIEVE MAATREGELEN:

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert dat een leerling digitaal gepest wordt, onderneemt hij/zij de volgende stappen:

Stap 1:

We gaan eerst in gesprek met de gepeste leerling en nemen direct contact op met de ouder(s) van de gepeste leerling;

Stap 2:

We adviseren de gepeste leerling en zijn/haar ouders bewijzen te verzamelen van chatgesprekken, smsjes, mailtjes of Whatsapp berichten en de naam, leeftijd, e-mailadres, nickname van de pester;

Stap 3:

Na bewijs stellen we de pester en ouders van de digitale pester op de hoogte;

Stap 4:

We gaan daarna in gesprek met de pester en gepeste leerling;

Stap 5:

We vragen de uitdrukkelijke medewerking van de ouder(s)/verzorger(s) om erop toe te zien dat het digitale pesten stopt;

Stap 6:

We noteren de naam van de pester in het leerlingvolgsysteem Eduscope van de school onder het kopje leerlingen-journalen. Tevens noteren we hierin door wie, tegen wie en wanneer gepest is, de toedracht van het pesten en de sanctie die wij geven;

Stap 7:

We vragen de gepeste leerling regelmatig hoe het gaat om na te gaan of het pesten daadwerkelijk is gestopt;

Stap 8:

Blijkt dat het digitale pesten doorgaat dan verbinden we als school hier consequenties aan. (Zie bij consequenties: fase 1, 2, 3, 4 van het pestprotocol). Dit delen we ook aan de ouders mee.

NAZORG

Het is belangrijk om zowel de gepeste leerling als de pester voorlopig te blijven volgen, om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert. Vraag de gepeste leerling af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Het is van belang dat ook de pester . gevolgd wordt. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht.

Meer informatie over cyberpesten:

www.mijnkindonline.nl

www.pestenslaf.nl

www.pestweb.nl

www.mediawijsheid.nl

www.kinderen.moed.nl